

حیات

اداره مرکزی :
استانبول جلدسندہ آقرہ
معاونت امینتکی پتہ کی دائرہ

استانبول بوریسی :
پتہ عالی جلدسندہ وسطی پرشہ
ادارہ خاصہ ماخذہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۷

نومبری ہربرہ ۱۰ غرورہ
سنہ کی پوسہ ایلہ ہ لیرا
(اجنبی مملکتلر ایچین ہ دولار)

ایونہ واملان ایشلری ایچین استانبول بوریسی
مراجعت ایڈیٹور
یازی ایشلرنلکہ مرجعی آقرہ مرکزدر

میانہ رانما میانہ... دیارہ رانما میانہ قاتلم!...

سای: ۱۱

آقرہ، ۱۰ شباط، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

لسانمز ، سلاممز ...

لسانمزہ قارشئ اھمالکار لغمز قالبا معروف
حدی جوق آشمش اولاجق کہ صوک کونلرہ
غزتہ وجموعہ لردہ اھ مہم بختلردن بری دہ بو
اولدی . حقیقہ ملی لسانمزئ یک فناخیر پالایورز .
نہمناسبتز ونہ لزومسز رہ بر آلائی اجنبی کلہلری
قونوشور کن ، ہویازار کن انسانک قانی دو کدوراجق
برلاقیدی ایلہ ، قوللانوب دورییورز . مثلاً : یک اعلا
ہوا جریانی دیمک ممکن ایکن وشیمدی بہ قادر ہب
بویلہ دیمش ایکن باقیورسکز غزتہ نک بری
غریب دن بحث ایدرکن و قوران دہ رہ دن چکنہ بی
توضیہ ایڈیور . ہر کسک بیلدیکی دیواراعلانی
رینہ د آفتیش ، دینبوزورونکلہا کتفا ایڈیہ بہ رک
د آفتشاؤ د تصویر دہ لسانہ صوقولور . یا باکلش
قوللانیلان اجنبی کلہلرینہ نہ دیورسیکمز ، مثلاً
قابوناز... بو کلہلری و قابوناز ہ شکندہ یازماوان بر
غزتہ بہ قادر تصادف ایڈیور .

بولاقیدی یالکمز غزتہ لیرہ ، یالکمز علی العادہ
مکالمہ لردہ انحصار ایچہ بور . ایشتہ اک بویوک
علم و عہدت مؤسسہ سی اولان دارالفنونک ادبیات
قا کولتہ سنہ مربوط ایکی مؤسسہ نک اہملری :
تورکیٹ د السیتو سی ، تور قولوزی ، مؤسسہ سی
ھیچ اولماز سنہ دوغرو دن دوغرویہ تور کلکلہ
وتور کلہ ایلہ علاقہ دار برعلنی تحریات مؤسسہ سنہ
داہاتور کلہ براسم طاقتیلاماز میدی ؟

صوکرادقت بویورولیورمی ، لسانہ یالکمز
اجنبی کلہلر کیرمہ یور ، یاواش یاواش اداتلر
وقولانیسیلہ قاعدہ لردہ کیریور : ۰۰۰ جسم

.. یست ، .. لوژی ، .. لوژیک ، .. بیک ،
.. بوآر ... ، لاحقہ لری داہا شیمیدن
تور کلہلہ بورونلری صوقدیور . ہلہ بعضاً نہ
غریب کلہلرہ تصادف ایڈیور . ایشتہ برتانیہ سی :
کانیست ، کانجی دیمک اولاجق .

با فرانسزجہ بیلیمینلرک بعضاً بو مودا
یوزندن دوشدکلری کولونج وضعیتہ نہ دیورسکز ،
ایشتہ بونلرک اک پارلاق مثاللرندن بری : یکن
آیلردہ ازمیتدہ جیقان بر غزتہ اورادہ کی اورتا
مکتبہ مختلط تدریسات یا پیلماسی مناسبیلہ
معارف مدیرندن ستایشلہ بحث ایدرکن د لیہرتہ ن
معارف مدیرمز ، دیور ...!

تور کلہلر کوندن کونہ سادہ لہ شیور
و کوزہ لہ شیور . و بو کونکی حالیلہ بو کونکی
تفکر مزئ تمامیلہ افادہ یہ آلوریشلی بر آلت
حالی دہ آلدی ... یالکمز براز دقت ایچہ کدہ
اوق مغشوشیتدن قورتارسق ، ظن ایڈہ رم کہ
بوکیلی دیلمیزہ شیمیدیلک اک بویوک خدمتی
یا پیش اولوردق ... ہیچ اوزولمہ دن لسانمزہ
دولتور دیغمز یا بانجی کلہلر باری فلسفی ، علمی
وفنی تعبیر اولہ انسانک جانی یا نامایاجق ...
حالبوکہ صوک سنہ لردہ بیلشیق بیلشیق دیلمزہ
دولاشان اجنبی کلہلرک بوزدہ دو قسانی تصلف دن
باشقاریشتہ یاراما باجق معناسز لقلردر . بعضیلری
بوکیلی کلہلرہ برین الملل باقتاسی یا پیش دیورلر .
کویا قوت بول ، د آباق طوبی ، دینہ مز مش ، چونکہ
بو کلہلر بین الملل قوللانیلان بر تعبیر ایمش ... حالبوکہ
بونی دنیاتک اک بویوک ملتلرندن بری اولان آلمانلر
لسانلرینہ د فوس بال ، دیہہ ترجمہ ایڈہ رک
آمشلردر ، بو بین الملل لکدہ خاطر دہ طوتوماسی
ایجاب ایدن بر مہم جہت دہ بعضاً شکلا بر برینہ
بکمزہ بین کلہلرک ییلہ مختلف لسانلردہ آری آری

تلفظ ایڈیلدیکی در : مثلاً : Culture کلہسی بین المللدر ،
لاکن یالکمز معنی اعتباریلہ . (اودہ بدرجہ بہ
قادرینہ فرقلی اولق اوزرہ) ؛ یوقسہ بو کلہلری
فرانسزلر د کولتور ، تلفظ ایڈرلر ، انکلیزلر
د کلچیور ، ؛ آلمانلر ایسہ بونک ہم املاسی ،
ہم دہ تلفظی دہ کیشدی رمشلردر . مختلف ملتلر
آراسندہ املا و تلفظ اعتباریلہ ہیچ بر تحولہ
اوغرامادن قوللانیلان حقیقہ بین الملل کلہلر
بلکہ عشرات مرتبہ سنی بولمایاجق درجہ دہ
آزدر . بز بویلہ بین الملل دیہہ ہیچ فرق دہ
اولمادن لسانمزہ خالص فرانسزجہ کلہلری - ہم دہ
اصلی تلفظلرینہ دینی بر حاسبتلہ مربوط قالمق
شرطیلہ - دولدوروب دورییورز ... بو کیڈیشلہ
اون اون بش سنہ صوکر ا کوزل واصلیل
تور کلہلرک ، مع الاسف ، برنوع د لینگو آفرانقاہ
حالی آلماسی احتمالی جوق قوتلیدر .

یکی رفکرئ افادہ ایچین محتاج اولدیغمز کلہلری
خالص تور کلہلر اولارق یکیدن یا پامہ یورسق
باری بو مقصد ایچین یا شایان بر لساندن حاضر کلہ
آلماسق دہ مثلاً بوتون آوروپا ملتلرینک یابدقلری
کیلی لاینجہ ، ویا یونا نچہ دن جذری آلق صورتیلہ
تور کلہلر اداتلرک یاردیمیلہ یکی کلہلر یاسق
وتلفظلرینہ دہ دیلمزک آھنکنہ اویدورسق
لسانمزک اصالتی قورومش اولوردق . ناصیلکہ
اسکیدن عربیجہ دن کلہلر آلبرکن بویلہ یاپیوردق ،
عرب کلہلرینہ ذرہ قادر اھمیت ویرمہ دن
عرب کلہلرینہ ایستہ دیکنز کی تصرف ایڈیوردق
و بویلہ جہ یک اعلا بر آلائی یکی - و یالکمز تور کلہلر دہ
قوللانیلماسی اعتباریلہ تور کلہلر - کلہلر یا پیشدق .

لسانمزہ قارشئ کوستر دیکنز بولاقیدی نک
بویوک بر اجتماعی تہدکسی اولدیغنی دہ اونو تمامالی بر
تور کلہلر اسکیدن ایکی ایڈی : د اوقومشلر ،

اورنہدہ فلسفہ نیک تاریخ ویا تاریخک فلسفہ بر بنہ قائم اولاسی دعواسی اولادینی کی برینک دیگریتہ اندیک طاسلامہسی لزومی دہ یوقدر . الیوررکہ بر برلرندن صیرہ سندہ ولزومندہ متأثر اولاسنی بیلینلر . هیچ شبہ یوق کہ کنیش مالزمہ لر حاضر لاق ایچون تاریخہ ، وقت وقت دھا فضلہ خدمتکارلق ایتمک لازمدر . فلسفہ دہ آنجق علملرک بو کنیش استحضار لرلہ یوکسلہ بیلیر . فلسفہ نیک تحکمتہ معروض بر تاریخ بودور قائمہ محکوم اولاجق کی بونک عکسی دہ تاریخی بر « اوراق پریشان » حالندہ بر اقیار . سن نہ اوکا ، نەدہ بوکا طرفدارم . فلسفہ نیک وظیفہ سی ، اصولی بر شبہ ایلہ دائما اک عمومی تعایلات بشریہ نیک استقامتی آراشد بر مقدر . فی الحقیقہ هیچ بر دورک ، هیچ بر مملکتک آدای اولمایہ جق نہ بر مورخ ، نەدہ بر فیلسوفی بشریت هنوز ادراک ایتمہ مشدر . بونک ایچون شیمدی بہ قادر کلش فیلسوف و مورخلردن هیچ بری حقتندہ مہ غالومان بر ادعام یوقدر . یالکز بشریتک مردلو امید سزک ضربہ لر بنہ رعما دھا قوتلی و دھا یوکک بر امید ایلہ بوتون فلاکتلردن قافیتوب یوکسلہ جکنہ و کیندکجہ کنیشلہ بن بروحدت ایلہ زمان و مکاتہ حاکم اولق جھندن فارغ اولمایہ جقنہ قائم . بنہ امینک یوکک امید و فکر لری اولمایانلرہ تاریخی و تیقلر ، هیچ برشی اوکرہ تمز . ابداع روحیاتی کو ستر مشدر کہ ناظم بر فکر اولادجہ مثبت تحریاتی اداره ایلہ جک بر رہبر دہ یوقدر . بو وضعیتہ اک یویار بر کشف ایلہ قارشی بہ کلینسہ بیلہ بوشدر . (بر مون) ک تعبیریلہ بر « شہما » ، بر حدس ، بر - زیش تقدم ایتمہ دیکجہ مشر بر تجربہ ، فیضی بر تدقیق ممکن دکلدر . ایستہ فلسفہ نیک خدمتی اصل بودر . فلسفہ درکہ معلومات بشریہ بنی اساسی جھلرندن هضم و تمیل ایتمکدن سوکرا بویلہ بر شہما و برہ بیلیر . بوشہما اولادجہ بیلیمک وار ؛ فقط آ کلامق یوقدر . بیلیمک ایلہ آ کلامق آرا سندنہ طلاق اولدیمی انسان شخصیتی دہ ایکی بہ بولونمش دیکدر . بوتون قیصر نیکیبن و بدینلکار مزبورادن دو غمقندہ در . انقلابک روحی ایچون بو وضعیتدن دھا تہلکلی بر ضعف اولاماز . بیلکچیلک ، آ کلایچیلقدن قطع علاقہ ایتمک مثبت علمک انکشافتی سہ طلابہ جق کی یکی نسلرک شخصیتلری دہ بالظہ لار . حال بوکہ ماضی ایلہ استقبال آرا سندنہ بر انتقال دوری کچیرکن شخصیتلرک جوق قوتلی اولاسی لازمدر . بودہ آنجق تاریخ ایلہ فلسفہ نیک متین بر شخصیت و وحدت یایہ جق کی قایناشد بر یلہ لرلہ اولابیلیر . علم ایلہ حیات فلسفہ چنتوسی اولادن بر برہ بیلک شہما . بو اولمایجہ دہ کینجک نہ قادر تاریخ بیلہ حالک یالکز آشیکنہ قادر کلہ بیلیر ؛ ایلرینہ امین و شخصیتی بر آدم آغفہ جارت ایلہ من . یاشامش بر حجاب و صرف ایدلش جھدلرک بر کولکسی اولان تاریخک بو کونکی حیاتی دوری دورامایہ جق نظر دقتہ آ لارق یکی جھد و حالہ لر سزک قیمتی بیلہ لم و بونلری بسلمش و دھادہ بیلہ جک اولان فلسفہ بہ « مجرد دوشونجہ لر » دیہرک فلسفہ نیک اک غادیتہ دوشیمہ لم . بر میوہ نیک بہار دن حصول کلپورمہ سی کی هیچ بر زمان بو کون ، دوندن

جینوب کلز . بودر دہ عظماک قانونک کہ حرکت ویا سکونتدہ اولان بر جسم جر کنتہ مانع و سکونتتی محل بر عامل اولادجہ دائما بولوندینی حالہ قایلر - حکمران اولدینی فرض ایتمہ بیلہ بو کونکی حرکت سزک کافی اولادینی عیاناً کوردیکمز ایچون بوکا یکی جھد و فکر لہ مداخلہ ایتمک اضطرار ندہ یز . نردہ قالدی کہ تاریخدہ بویلہ بر قانون دہ اولادینی ایچون نہ سکون ، نەدہ حرکتزدہ ماضینک کیدیتہ کووہ نہ بیلیرز . حال و استقبالزی بو کون نە روح و معنادہ ادراک ایدیورسہ ق

علی

ناملو کہ دایانیر ، یولہ دالارسک ،
دوروشک ، باقیشک یامان ، بہ علی !
بوشنہ تہ تیگی نہ قورجالارسک ؟
وار دھا آتشہ زمان ، بہ علی !
بیلانمش بر چینار پوصولق یرک ،
زردہ یسہ کلہ جک بکلہ دکلرک .
وار ایکی آتیلق جانی کدرک ...
دیسہ ک تہ ایشلری دومان ، بہ علی ؟

اونی سن بو یوت دہ سو کو دبو یجہ
کندینی ایللرہ ویرسین او غنچہ !
سوزیہ ، قائمادک جونی دو یجہ ،
کو کلکدی کوزیکی یومان ، بہ علی !

... کلدیلر بکلہ بن چیقتلر اورمانہ ،
دورویور ایکی کینج ، نہ خوش ، یان یانہ ،
بر قورشون قادینہ ، بردہ چوبانہ ،
چینلا سین بیللر جہ اورمان ، بہ علی !

کورونجہ اوزانمش یار قوجاغنہ ،
بوینی دولامش زلفی باغنہ ،
قورشونی قجہ بہ آنا جاغک
کندیکہ جو یوردک ... آمان ، بہ علی !

فاروق نافذ

ماضی بنی دہ اونک زاویہ سندن کورہ جکر واصل استناد کاھمز بوروح و معنا اولاجقدر . ہم دہ تاریخدہ بزہ اشارت و برہ بیلہ جک دلالتلر ، دعوتلر ، امکاتلر یک جوق و مختلفدر . بونلرک آرا سندن بزہ لازم اولانلری سچوب تمیل ایلہ بیلیمک ایچون یکی بر روح و ذھنیت مایہ سنہ صاحب اولق لازمدر . بو اولادجہ بوتون تاریخ ، مفصل و مکمل اولدینی نسبتدہ ، روحلر مزنی آزنہ بر کا بوسدن فضلہ برشی اولماز . تاریخ ، آنجق

بویاہ سایہ سندہ سادہ جہ بر توالی اولقدن چیقہرق حیامتزلہ قایناشیر و بزملہ ہم روح اولور . بروقتلر علملرک آناسی ظن اولونان تاریخک درس لرندن اک متین حقیقتلر چیقاردقلرنی ظن ایلہن بر سورو دیپلومات ، محرر و مؤاقلر ژاپونیاک اونوز قرق سنہ ایچندہ وجودہ کتیر دیککی امثالسز ترق حملہ سی کورونجہ ہینسک آغیر لری آجیق قالمشدی . بونلرک تاریخدن چیقاردقلری حقیقت ، ملنلرک مطلقا آغیر آغیر تکمل ایتمکاری و بناہ علیہ شرق اقوامنک هیچ بر زمان غریبہ یتشہ میہ جکاری ایدی . حالہ و استقبالدہ اولابیلہ جک شیلر ایچون تاریخک نہ طاللسز بر فالجی اولدینی بوندن دھا کوزہ ل کوسترہ جک بر مثال اولاماز . بونک ایچون جدآ بر متبحر نامزدی اولان قواد یک رقاداشمدن رجا ایلہ جکم : تورک ادبیات تاریخنہ موفقیقلہ باشلا دیلر ، بوکا کمال جسارت و سرور ایلہ دوام ایلہ بیلیرلر . یالکز حال و استقبالدہ اولابیلہ جک شیلر حقتندہ ، شیمدی اولدینی کی تاریخک بر قطرہ سنہ دکل ، عمانہ بیلہ صاحب اولسہ لر ، کسمہ حکملر و بر مکی بو ایشلرک یک مراقبسی اولان کوستا ولوبون و امثالی « تاریخ استقبال » جیلرہ بر اقلر جوق برشی قایب ایتملر . ۱ شباط ۱۹۲۷

مصطفی شکب

اورہ ایکنجی عصر ادبیاتک اک مشہور سیالرنہ :

ادرنلی افندی

خلیل تہاد بہ

۱۱۳۴ دہ دورک شہرتلی عالم و شاعر لرندن درئی افندی بزنامہ ایلہ ایرانہ سفیر کوندہ ریلشدی . ایران شامی حسین دہ بوکا مقابلہ اولارق شعر لرندہ (نامی) مخلصنی قوللانان « مرتضی قولی خان » آدی عراقاً تورک ظریف و ادیب بر ذاتی سفارتلہ استانبولہ اعزام ایلیدی . « مرتضی قولی خان » أرضرومہ واصل اولنجہ ، والی « سلحدار ابراہیم پاشا » ایلہ کوروشدی :

— مملکتکزدہ کی شاعرلرک اک ایلری کلنی کیمدر ؟

دیہ صوردی ، پاشادہ :

— نابی افندی واردی ، وفات ایلیدی . بو کون اوکا اک یاقین بر درجہ دہ اولانلر آرا سندنہ کامی افندی بولونویور .

جوانی ویردی . [*]

ایستہ « اون ایکنجی عصر ادبیاتک اک مشہور سیالرندن ادرنلی افندی » دیدیکمز ذات بو ، شاعر کامی افندیدر .

واشد تاریخنی جلد ۵ ، صفحہ ۴۰۱

زمانه امان و برماز برمتقد و برتصفیه حی اولویور . تا حدودده بر ایران سفیرینه الکی بویوک تورک شاعری اولارق طائیتلیدی کی معاصرلری طرفندن « اشعار و ایاتی هنرورانک مجموعه لرنده بالمله ، سطور والسته ظرفاده ایات پرنگاتی سرجه له مذکوردر » [۱] و « مجموعه کبرای معارف و نادره روز کارایدی » [۲] دیه توصیف ایبدیلن و حقیقه اودور اثناسنده وجوده کتیرلش همان هر مجموعه ده شعرلرندن بر چوعی مدرج بولونان بو آدمی بوکون آنجاق ادبیات تاریخچه له جدی صورتده توغل ایبدنلر طائیتلیدی . دمیق اشارت ایبدیکم کی زمانه نیلن امان و برمه زمنقد و تصفیه حی ، اونی برچوق امثالله برابر قورقونج نییان غیاسته آتمشدر . نسخه لری نادر و غیر مطبوع دیوانی آنجاق ایکی اوچ کتبخانه ده بولونویور . دوغدینی کل و بلبل شهرینی :

بهار کلدی دمیدر چنده سیرانک
 ادرنه شهرسته کل ، وقتیدر کلستانک
 بو کلزمینی کوروب آسمانه زینت ایله
 تاخر ایبدیکی بردر بسیط غیرانک
 شکفته غنچه لریک زیب و رونقتندن در
 فلکده بویله پریشانلی ثریانک
 چنده غنچه تر آتین آجلدیجه
 اتکلری طوتوشور عندلیب شیدانک
 صوسیدی [۳] کلره شینم سحرده کوردکده
 یانوب یاقیلماستی عندلیب نالانک
 دو بولدی ناز و نیازله راز بلبل زار
 بودر چنده اولان گفت وگوسی مرغانک ...

دیه توصیف ایبدن کامی افندی ، مشهور (شیخ ابراهیم کلشی) نک اوغلیدر . باباسنک ده صوفیانه شعرلری واردر . کامی افندی اون برنجی عصرک اورتالزندن بر آرزو کرا دنیا به کلرک علمیه مسلکته کیرمش ، چوق یاشامشدر . حتی عمرینک صوکلرینه دوغرو مکه قاضیلنی کندینه تکلیف ایبدیلش ایسه ده « اختیارقلری حسیله مشاق سفریه به عدم تحمللرندن ناشی » [۴] استعفا اتمش ، فقط عمومی بر توجهه مظهر اولدینی ایچون کندینه مکه پایه سیله « ادرمید قضای آربالنی » ویرلش وساکن و آسوده روم ایلی حصارنده « معن اوغلی » یایسنده او طور کن ۱۱۳۶ سنه می ذی القعدة سنده « حمای رده » دن قور تولامبارق تولشدر . قبری اسکنداره « قره جه احمد » مزار لغنده در .

کامی افندی بر معدد مدرسه لکرده بولونقدن صوکر افاضیلقرده ده دولاششدی . حتی « ۱۱۱۶ » ده بغداده کیتدی که ایشته اوزون بر متوبیدن عبارت اولان « تحفة الزورا » سنی بو مناسبتله یازمشدر [۵]

شاعریک آ کلان دیفته کوره ناباسی « ابراهیم [۱] سالم تذکره سی صحیفه ۷۱
 [۲] عامم تاریخی صحیفه ۱۷۰
 [۳] سیدی : سریدی
 [۴] وقایع الفضلا ، کتابلرم آرا - نده کی نسخه جلد ۳ ، صحیفه ۷۳
 [۵] « زورا » حمراء و زنده در ، بر قاج معناسی واردر . بوراده « بغداد شهری » قصد ایبدنک و . « تحفة الزورا » « تحفة بغداد » مقامنده در . کله حقدده تفصیلات آلمق ایسته یئرلر قاموس (جلد ۱ ، صحیفه ۸۸۱) ه مرلجت ایده ییلرلر .

کلشی « بر زمانلر بغدادده بولومش ، بر کون بک غریب بر رویا کورمش ؛ شویله :

بر کیجه او ذات پاک آگاه
 رویاسنده کورر که ناکاه
 ظهرنده آنک بحکم بزدان
 بر نخل عجیب اولور نمایان
 اوراق بوتون غمسن آلمش
 بغداد اوزرینه سایه صالحش
 رویاستی تعبیر ایبدن بر اختیار دیغش که :

ایلر سنی چوق زمان معسر
 آخر بر اوغل ایدر میسر
 اولدقده نیجه سنین ماضی
 اول اوله کرک بو شهره قاضی

(تحفة الزورا) نک مقدمه سنده بونلری آ کلانان شاعر ، اثرینی بغدادده مدفون مشهور آداملرک خاطره لرینه تخصیص اتمشدر . افاده سی ، زمانه کوره ، ساده و سوتیلی در . باقی کز بر برده بالوسیه ماضی به تحسینی نه صیمی آ کلان بیور :

بر شب تنها درخچه راز
 روی ذله اولدی دفعه باز
 سالم نکهی بوتون جهانه
 دوش اولدی کوزم گین زمانه
 بکرتمدم آتی بر دیاره
 دوشمش ، کیتمش خرابه زاره
 نه بر اثر حسن نه خیرات
 بر باد اولمش گذشته اوقات
 شایان نظر دکل زمینی
 یوق جای صفای دلشینی
 اینسم کندم هزار باره
 دوندیرمه یوق ألمده چاره ...

۱۱۳۰ سنه سنده مصر قاضی اولدی . بو مناسبتله (اسکندریه) به دأثر غزل شکلده بر منظومه قلمه آلمشدر :

اسکندریه شهری که مشهوره جهان
 اولدی هوای دلگشی رشک آور جنان
 آه هزار حسرت دارودیار ایله
 بیک بر دیرکلی جامعه دوندی بو آسمان
 بحر املده کشتی مقصود نابدید
 آینه سکندر اگر اوله رایگان
 لعل لب کورهیدی او افرنج بجه نک
 آل یوردی آب غیردن اسکندر زمان
 کسب هوای دلکش ایچون سنده کامیا
 اسکندریه شهرینی طوت بر زمان مکان
 مقاله مزک باشنده بحث ایبدیکمز عجم سفیری
 « مرتضی قوی خان » استانبوله کلدی . داماد ابراهیم پاشا کندینی دارات و دبده ایله قبول ایبدی . موسم قیشدی :

— کایرکن زحمت چکدی کز !
 دیه انفات ایبدی ، ظریف ونکته پرداز سفیر :
 — گرم التفات کز بزه استانبول کزار ابراهیم ایبدی
 جوانی ویردی . [۱] « مرتضی قوی خان » هبسی
 راشد تاریخی جلد ۱ ، صحیفه ۴۰۴

مکمل فارسی بیلن ، فارسی شعرلر یازان استانبول شاعر لرینی بک تقدیر ایبدی . مورخ راشد افندی ک افاده سنه کوره : « کرک کامی افندی و کرک سر آمد نازه گویان اولان سخنسازلر نظیره برداز اولوب قبل حضرت صداریتناهیدن اذن عالی صدورندن صوکر ایلچی » مرفومه عرض اولندقده بر ارباب طبع روی بویله بیلدزدیم دیو نیجه گفتار انصاف شعار ایله طرفای ایرانه هدیه کورورم دیو متصدی جمع آثار اولغه باشلادی .

داماد ابراهیم پاشا عصرنده یاشایان شاعرلرک دیوانلرنده بو اثره لر مندر جدر . اسکی کتبخانه لرده کی تدقیقتم اثناسنده اون ایکنجی عصرده قلمه آلمش بر مجموعه ده مرتضی قوی خانک شو « لغز » ینه - یعنی منظوم بیلده جه سنه - تصادف ایتمد :

بیایم نهدر اول جانفزا دلبر صفت صفوت لقا
 جان جهان کوزدن نهان خلق ایله همدم هم جدا
 انسان ایله پیوسته در حیوانه اندن بهره یوق
 وصلینه عالم مبتلا چه پادشا و چه گدا
 بو طرفه کیم محبوب ایکن هیچ کس بکنز صورتش
 کیزلی سور هر کس آتی پیدالغن کورمنز روا
 هم جلوه ایلر سازده هم برده ده رقصان اولور
 نه سازده نه برده ده مسکن طوتوب ایلر نوا
 هم برده وار هم بخرده نه بخرده نه برده در
 هر بیره وارسه ک آنده در اما که اولماز خودنا
 آندن اثر وار شهرده یوق کویده آندن طرفه کیم
 هم قیمت ایله آینور اولماز آ کایع و شرا
 بولسه ک زمان ایچره آتی افواهدن آ کلا سوزین
 بو طرفه کیم آغزده یوق اولماز زمانده مطلقا
 گر گل دیهیم بو گل دگل زیرا که یوق بورنکده
 رنگیله پیوسته اولوب بوی ایله اولماز آشنا
 ای دل بو یوز گلدر کوروب آغوشه جک قدین آنک
 حکمی رواندر جانم اولسه ده سزا
 گرشه بونی حل ایله من بندهم محلولسز
 یوخسه کر ایتر بو قلم برسیف خاص پادشا
 تاغرنه نامی سوبله سه ککین اوله سوزی آنک
 هم صاحب سیف و قلم شهیدن خطاب اوله ا کا

عینی مجموعه ده و بو صنعت کارانه ، مشکل (لغز) ک آلتنده (کامی) افندی ک منظوم جوابی او قوغنده در :

اول جانفزا آیانده در شرعاً نجس چیرکین لقا
 آرام جان [*] گوزدن نهان بر دم دکل تندن جدا
 آدمده وار حیوانده یوق معنا دکل لفظی مراد
 عالم بوتون حیوان ایسه وصلینه اولدی مبتلا
 جاینده مدوح اولدی اول ، خارجه ده محبوب اولادی
 اخراجه محتاج اوله گر بیدالنی اولور روا
 تعبیر ساز و پرده دن سررشته بولدی اهل دل
 تشریحه کافی جلوه در رقص اولماز اما بی نوا
 بر و بحر بیکانه در مقصد موالیدک بری
 حدی تجاوز ایبدن اولدی جهانده خودنا
 واردر شهرده کویده یوق دیغش اولمغز کرچه کیم
 خاطر کذاری اولماش دهقان لفظی غالباً
 دمدر زماندن آ کلانان افواهده آ کلا سوزین
 [*] مجموعه ک کتوانده (داماد روان) تمیزی مقیدر .